

God man för ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare för att söka uppehållstillstånd. I dessa fall ska överförmyndaren i vistelsekommunen skyndsamt utse en god man som kan företräda barnet i Sverige. Godmanskapet är tänkt som en tillfällig lösning i avvaktan på att frågan om uppehållstillstånd avgörs. Om barnet senare får uppehållstillstånd ska istället en särskilt förordnad vårdnadshavare utses.

Vad gör en god man för ensamkommande barn?

En god man för ett ensamkommande barn företräder barnet både som vårdnadshavare och förmyndare. Det betyder rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga. Barnets bästa ska alltid sättas i centrum och beslut fattas i samråd med barnet, med hänsyn till dennes ålder och mognad. Gode mannen ska tillse att barnet får omvårdnad och trygghet samt säkerställa att barnet får den tillsyn som krävs och tillfredsställande försörjning och utbildning. Däremot är det inte gode mannens ansvar att själv svara för den dagliga omvårdnaden och tillsynen. Gode mannens roll är att fungera som det nav kring vilket barnets angelägenhet samordnas.

Den gode mannens arbetsuppgifter kan bland annat bestå av:

- Ansöka om uppehållstillstånd för barnet. Som god man kan man ställa en fullmakt till barnets offentliga biträde som sedan ansvarar för asylprocessen.
- Biträda barnet vid utredning hos Migrationsverket eller förhör hos polis samt utredning hos socialtjänsten.
- Ta emot delgivningar och överväga om beslut ska överklagas.
- Besluta i frågor som rör barnets boende, till exempel medge familjehemsplacering.
- Besluta om och medverka i planering av barnets skolgång.
- Företräda barnet inom hälso- och sjuk- och tandvård.
- Ansöka om kontaktperson eller annat bistånd enligt socialtjänstlagen.
- Medverka till kontakt med föräldrar, släktingar och eventuell återförening.
- Förvalta barnets tillgångar samt företräda barnet vid köp av varor och tjänster.

Redovisning av uppdrag samt arvode

Kommunens överförmyndarnämnd utövar tillsyn mot alla gode män. Gode mannen ska regelbundet redovisa hur uppdraget sköts till nämnden. Nämnden har också möjlighet att när som helst begära in svar på frågor om gode mannens verksamhet. En god man som inte sköter sitt uppdrag tillfredsställande kan entledigas från uppdraget. Som god man har man rätt till skäligt arvode och kostnadsersättning. Beslut om arvode fattas och betalas av överförmyndarnämnden.

Vem kan bli god man för ensamkommande barn?

Allmänt sett ställs krav på att en god man ska vara rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig. Innan en god man utses kontrollerar överförmyndarnämnden att personen i fråga inte förekommer i belastningsregistret eller är på ekonomiskt obestånd. Med tanke på de ensamkommande barnens utsatta situation krävs dock ytterligare kvalifikationer för att anses lämplig att åta sig ett sådant uppdrag:

- Grundläggande kunskaper i hur asylprocessen fungerar.
- God kunskap om det svenska samhället och det svenska språket.
- Kunskap om barns och ungdomars behov i olika åldrar samt förståelse för barnets utsatta situation.
- Förmåga att anpassa sin roll efter barnets behov samt förståelse för sin och andra aktörers roller.
- Inte ha någon koppling till myndigheter eller organisationer som kan medföra jäv.

Den gode mannen måste också vara beredd att kunna utföra sitt uppdrag under *dagtid* och med *relativt kort varsel*. Det kan vara en fördel om gode mannen känner till den kultur som barnet kommer från för att underlätta övergången till det svenska samhället. Det finns inget krav på att en god man ska vara svensk medborgare. Däremot bör gode mannen ha vistats i Sverige under förhållandevis lång tid och själv ha permanent uppehållstillstånd för att på bästa sätt kunna hjälpa barnet.

Är du intresserad av att bli god man för ett ensamkommande barn i Kungsbacka kommun eller har frågor om uppdraget kontakta:

Mathias Henriksson, överförmyndarenheten
Tel. 0300-83 47 64 (telefontid mån, ons, fre kl. 10-12)
overformyndarnamnden@kungsbacka.se

Läs mer:

Ingemar Strandberg, Eva von Schéele, *Ensamkommande barns rätt – en vägledning för den gode mannen, kommunen m.fl.*, Nordstedts Juridik 2010

SFS 2005:429 Lag om god man för ensamkommande barn

SFS 2005:716 Utlänningslagen

SFS 2001:453 Socialtjänstlagen

<http://www.migrationsverket.se>

<http://www.raddabarnen.se>